

Statens vegvesen

Naturmangfoldloven- hva omfatter den
og hva betyr den for oss som arbeider
med grøntanlegg?

Eksempel på økologisk vurdering av
planter i Bjørvika, Oslo

Benedikte W. Oliver
Statens vegvesen, Region øst

Anleggsgartnardagane 15.2.2012

Plantenes utfordringer står i kø

PASSE HØY

SKJØTSELFRI

ESTETIKK

EKSTREMT MIKROKLIMA

SALT

STØV

LITEN PLASS

VANNFORURENSING

LUFTFORURENSING

OSV....

Plantenes utfordringer står i kø

Og så kom:

- Norsk svarteliste (2007)
- Tverrsektoriell strategi og tiltak mot fremmede arter (2007)

-Naturmangfoldloven (2009)

Kap 2 Bærekraftig bruk av natur. Gjelder

Kap 4 Fremmede organismer. Venter på forskrift

- ✓ Kap. I Formål og virkeområde
- ✓ **Kap. II Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk**
- ✓ Kap. III Artsforvaltning (Prioriterte arter)
- ✓ **Kap. IV Fremmede organismer** (ikke trådt i kraft)
- ✓ Kap. V Områdevern
- ✓ Kap. VI Utvalgte naturtyper
- ✓ Kap. VII Tilgang til genetisk materiale
- ✓ Kap. VIII Myndighet etter loven
- ✓ Kap. IX Håndheving og sanksjoner
- ✓ Kap. X Avsluttende bestemmelser

Kap II Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk

- ✦ § 4 Forvaltningsmål for mangfold av naturtyper og økosystemer
- ✦ § 5 Forvaltningsmål for arter
- ✦ § 6 Aktsomhetsplikt
- ✦ § 7 Prinsipper for offentlig beslutningstaking
- ✦ § 8 Kunnskapsgrunnlaget
- ✦ § 9 Føre-var prinsippet
- ✦ § 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning
- ✦ § 11 Tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøforringelse
- ✦ NML § 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Målene skal nås ved bruk av nml eller annen lovgivning - altså ingen selvstendig rettslig betydning.

Statens vegvesen

Så:
Hvordan jobber Statens vegvesen
mens naturmangfoldloven finner sin
form?

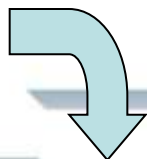
Statens vegvesen skiller tydelig mellom VEG og GATE i plantevalg

Foto: A Skrindo

I dag: GATE

vegvesen.no

Statens vegvesen

Eksempel: Bjørvika

Eksempel: Bjørvika

Dronninga landskap AS

?

Kan plantene skade den
omkringliggende naturen

?

Vi gjorde en økologisk vurdering av den foreløpige plantelista i Bjørvika

- Hvilke områder kan potensielt bli skadet?
- Er plantene kjent invaderende/skadelige?
- Hvordan er plantenes livsstrategi (og særlig spredningsbiologi)?

OG: Hvor langt går føre-var-prinsippet?

Hvilke områder kan bli skadet?

Er plantene kjent invaderende/skadelige?

- ✓ Dansk Sortliste og Observasjonsliste (2008)
- ✓ DAISIE
- ✓ NeoFlora
- ✓ EPPO
- ✓ NNSS
- ✓ NOBANIS
- ✓ Handlingsplan mot fremmede skadelige arter i OA (2010).

Hvordan er plantenes livsstrategi -og særlig spredningsbiologi?

Reproduksjon og spredning

- Frø
  - Dyr
  - Vind
  - Vann
- Vegetativt (I Bjørvika skal plantene plantes i avgrensede områder og i plantekasser)

Spredning av uønskede gener

- Pollen (Genetisk forurensning fra Bjørvika ble vurdert til å ikke være noe ytterligere problem enn det som allerede eksisterer)

Hvordan er plantenes livsstrategi -og særlig spredningsbiologi?

Eks: **Krattsnebær**

(*Symphoricarpos albus* var. *laevigatus*)

Foto: National Museums Northern Ireland
<http://www.habitas.org.uk/gardenflora/snowberry.htm>

- Problem med rotskudd!
- Usikkert om den setter frø
- Hvite bær er ikke attraktivt for fugl

I Bjørvika skal denne stå i plantekasser...

Hvordan er plantenes livsstrategi -og særlig spredningsbiologi?

Foto: Jeanette Brun, UMB

Eks: **Snøbær** fortsetter
Symphoricarpos 'Arvid' E

- Rotskudd!
- Sparsomt med frukter

Hvordan er plantenes livsstrategi -og særlig spredningsbiologi?

Eks: **Rødeik**
(*Quercus rubra*)

- Frøprod. først ved 25 år
- Nøtter
- Nedfall, gnagere eller fugl (nøtteskrike)

Hvordan er plantenes livsstrategi -og særlig spredningsbiologi?

Eks: **Rødask**

(*Fraxinus pennsylvanica*)

- Askeskuddsyke
- Særbo
- Enkjønnede kultivarer
- Frø (hunnplante)
  - Vind
  - Vann?
- Vegetativt

Foto: University of Texas

Hvordan er plantenes livsstrategi -og særlig spredningsbiologi?

Eks: **Storrobinia**
(*Robinia pseudoacacia*)

- Rotskudd!
- Stubbeskudd
- Frø

Foto:GB Non-native species secretariat

Hvordan er plantenes livsstrategi -og særlig spredningsbiologi?

Eks: **Storrobinia** forts.

- Stor frøproduksjon
- Lav spireprosent
- Korte avstander

Foto: GB Non-native species secretariat

Hvordan er plantenes livsstrategi -og særlig spredningsbiologi?

Eks: **Gul blærespirea**

(*Physocarpus opulifolius*
'Luteus')

- Rotskudd
- Frø

Ok i gate, men ikke nederst i
Ekebergskrånningen

Vær bevisst hva du planter og hvor du planter

Takk for oppmerksomheten!